

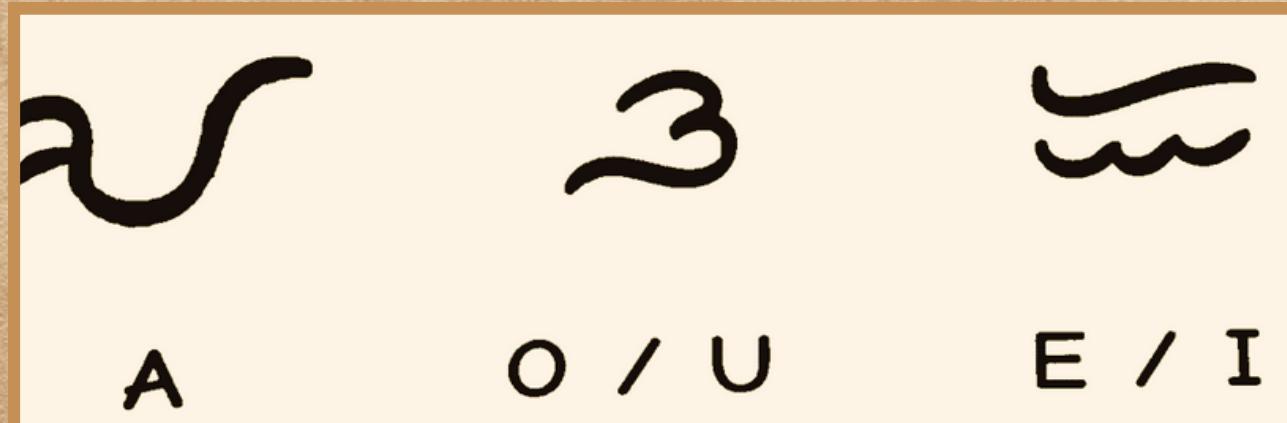
UNANG GABAY: Ang mga Titik ng Baybayin.

Ang Pagkakasunod at pagkakasulat ng mga titik ng baybayin na nakapaloob sa aklat na mula sa unang aklat na inilimbag dito sa pilipinas noong 1593, ang Doctrina christiana.

Mula sa Doctrina Cristiana ang mga titik (na may kaunting pagbabago) at ang nakalatag sa pagkakasunod-sunod ng mga titik at aklat na ito.

ANG MGA PATINIG

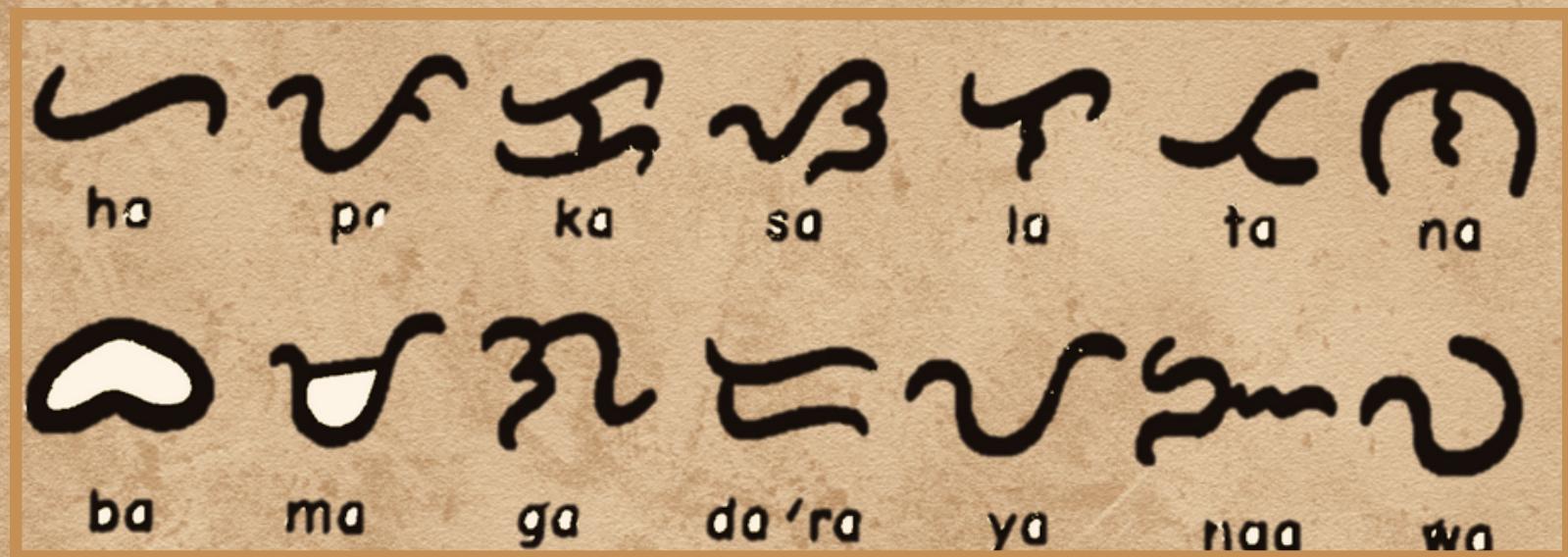
Bago dumating ang mga kastila, tatlo lang ang tunog patinig sa wikang tagalog, makikita na ang tunog ng O at U, at ang E at I ay itunuturing na isa. Makikita rin sa isang titik lamang ang kumakatawan sa tunog ng O at U at ng E at I.ano ang dahilan nito?

ANG MGA KATINIG

Ayon sa Doctrina Christiana, ito ang pagkakasunod-sunod ng mga katinig ng baybayin ng mga Tagalog:

Tulad ng tunog ng O/U at E/I ang Da at Ra ay maaring maging isa. Halimbawa, sa salitang tagalog na “daw” at “raw,” “dito” at “rito,” at “madami” at “marami,” kahit pagpalitin ang tunog Da at Ra sa mga salitang ito, hindi nagbabago ang kahulugan ng mga salita. kaya sa sinaunang tagalog, ang sulat ng Da at Ra ay iisa.

IKALAWANG GABAY: PAGKUKUDLIT

Kung napansin Ninyo ang mga katinig,bawat tunog ay may katambal na a.

Siyempre, hindi palaging a ang katambal na tunog katinig ng pantig (sylabe)ng mga salita.

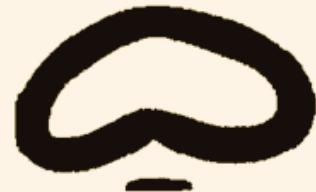
Para maiba ang napaloob na tunog patinig katinig (consonant syllable),nilalagyan ito ng kudlit. Ang kudit ay isang marka,tulad ng maiksing guhit,na inilagay sa mga baybaying katinig. Kung ilalagay sa taas at nakalapat sa gitna ng titik, ang nakapaloob na patinig ay nagiging e/i. kung ilalagay naman sa ibaba at nakalapat pa rin sa gitna ng titik, ang nakapaloob na patinig ay nagiging o/u.

Ba

Be/Bi

Bo/Bu

Mapapansin ang pagamit ang kudlit sa mga halimbawang sumusunod.

bata

bati

bato

Ang pamudpod ay nilalagay sa mga katinig lamang para maalis ang nakapaloob na tunog patinig ang tunog ng katinig. mukha itong malaking kuwit na nilalagay sa gawaing kanan sa ibaba ng titik

Makikita ang paggamit ng pamudnod sa mga halimbawang sumusunod

ବୁଦ୍ଧ

bayani

ବୁଦ୍ଧ

bayan

PAMUDNOD O KRUS KUDLIT

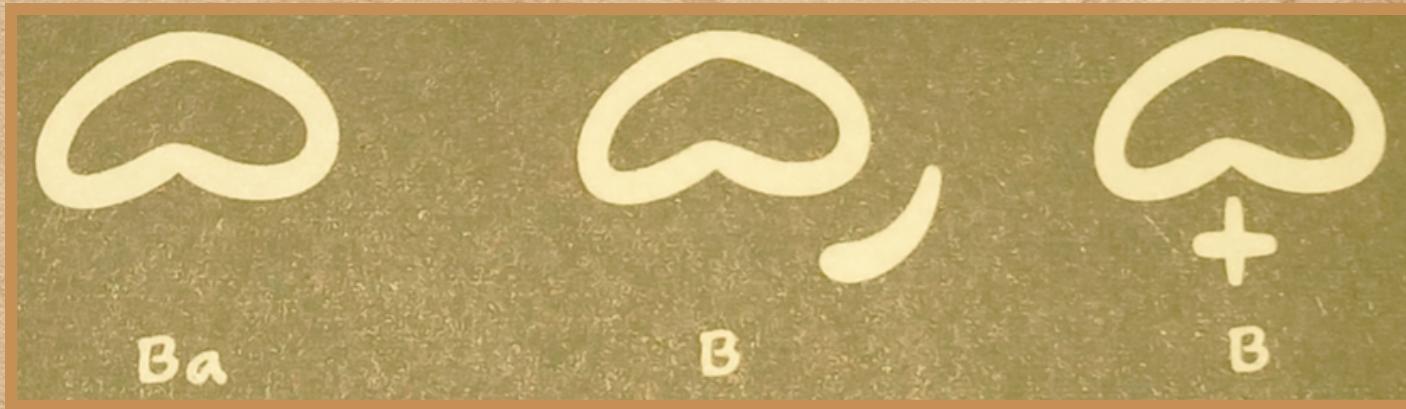
Isa pag paraan ng pag alis ng tunog patinig ay ang paggamit ng krus kudlit sa halip na pamudnod.

Pamudpod

krus kudlit +

Bago ilathala ang isa pang bersiyon ng Doctrina Christiana .iminungkahi ni Padre Francisco Lopes noong 1620 ang paggamit ng krus kudit sa bahagi na nakasulat sa bayabayin dahil nahihiapan silang isulat ang mga panalangin sa katutubong wika at sulat. Unang makikita ang paggamit ng krus kudlit sa bersiyong ito ng Doctrina Christiana na may salin sa wikang iloko na inilathala noong taong 1621.

Kung ang krus kudlit ang gagamit ,ilagay ito sa gitnang ibaba ng mga Titik Katinig.

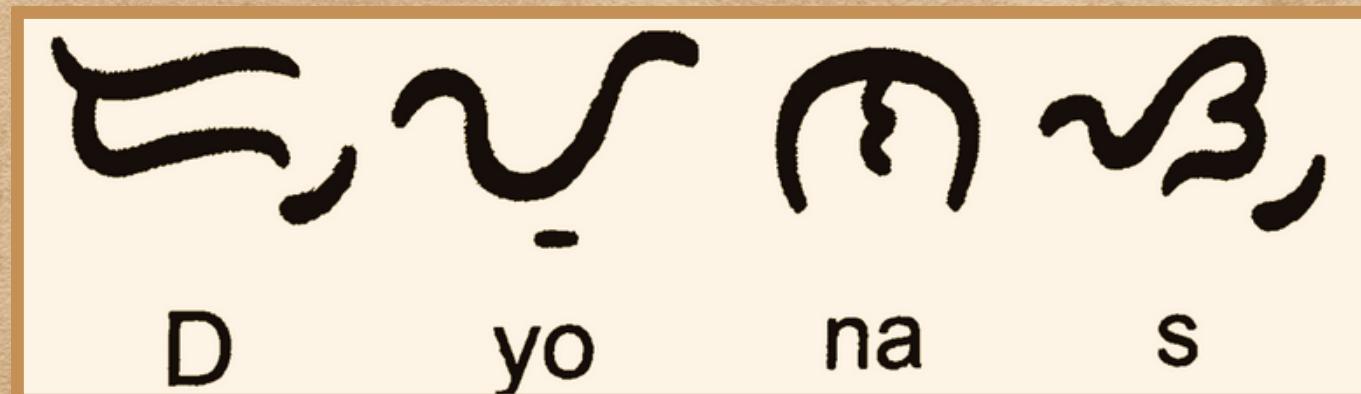
IKATLONG GABAY: PAGBAYBAY GAMIT ANG BAYBAYIN

“Kung anong bigkas siyang baybay”

Halimbawa: Kung ang pangalan mo ay Florence paano kaya ito bibigkasin ng isang pangkaraniwang tagalog? di ba ito ay magiging Plorens?

Pano kung ang pangalan naman ay “ Jonas” ? ung bibigkasin ito ng pangkaraniwang tagalog ng “Dyonas”.

IKAAPAT NA GABAY: PAGBABANTAS (PUNCTUATION)

Sa sinaunang paraan ng pagsulat, dalawa lang ang bantas:

1. Danda (|) -Ginagamit ito na tulad ng kuwit or comma (,) Hinahati nito ang isang mahabang pangungusap para mas madaling Mabasa. Ginagamit ang danda bilang marka ng paghinto nang saglit bago ituloy ang pagbabasa. Halimbawa:

ଚର୍ଚେତ୍ର

Ma y ro o n

ବାହୁନୀ

a ko ng

ଟର୍ମିଳ୍ | ଚର୍ଚେତ୍ର | ବାହୁନୀ

la pi s , pa pe i , a t

ଚର୍ଚେ ||

pa m bu ra .

2. Kapid Danda (//) – Ginagamit ito bilang marka o bakas na tapos na ang pangungusap. Halimbawa:

କୁମାକାଇନ, ବାହୁ ନୀଳୀ

Ku ma ka i n a ko na ng

ଗୁଲାଯ୍ | ଚର୍ଚେତ୍ରିତ୍ରି

gu la y . Pa m pa si g la

ବାହୁ ଚର୍ଚେତ୍ରିତ୍ରି, ନିତ୍ରି ||

a ng pa g ka i n ni to .